

Een gerucht

Ik weet het. Ik weet dat wat ik hier ga opschrijven mij in de problemen gaat brengen. Dat de politie mij zal gaan verhoren zodra ze dit onder ogen krijgen. Dat ik waarschijnlijk aangeklaagd en misschien zelfs veroordeeld zal worden. Ik heb geen illusies over hoe dit verslag bij de autoriteiten over zal komen. En het klinkt misschien raar als ik zeg dat dát me niets meer kan schelen. Ik moet vertellen wat er gebeurd is, ongeacht de eventuele juridische gevolgen. Gevangenis is een kleinigheid vergeleken met wat me anders te wachten staat.

Is dit dan een schuldbekentenis? Misschien wel. Maar het is geen bekentenis van een moord, want ik heb niemand vermoord. Het leed en de ellende die ik heb veroorzaakt zijn nooit mijn bedoeling geweest. Maar ik ben zeker niet onschuldig. Ik had moeten stoppen toen ik de eerste tekenen kreeg. En ik had er niemand anders bij moeten betrekken.

Zie dit dus als mijn getuigenis. Maar dit verhaal draait eigenlijk niet om mij, maar vooral om *háár*. Wat ik hier ga schrijven is mijn poging om recht te doen aan haar. Om te vertellen wat er al die jaren geleden werkelijk is gebeurd. Want wat haar is aangedaan, dat mag niet vergeten worden. Dat onrecht moet alsnog aan het licht komen. Ik denk dat dát is wat ze wil. Dat iemand eindelijk zegt: "Dit is wat

er is gebeurd, dit is wat haar is aangedaan.” En als ik dat doe, als ik alles vertel... misschien laat *zij* mij dan met rust.

Mijn naam is Johan van Elten, vierendertig jaar geleden geboren in Groningen. Ik ben afgestudeerd historicus zonder de verplichtingen van een vaste baan en met genoeg geld om me dat te kunnen veroorloven. Mijn ouders kwamen om het leven bij een verkeersongeval toen ik nog studeerde. Ze lieten me een huis in de stad na en een vermogen waar de meeste mensen alleen maar van kunnen dromen. Terugkijkend kan ik wel zeggen dat ik, ondanks de veel te vroege dood van mijn ouders, toch een goede jeugd heb gehad. Ik groeide als enig kind behoorlijk beschermd op. Misschien zelfs wel een beetje té beschermd, waardoor ik soms een tikkeltje naïef en zorgeloos kon zijn. Tot voor kort leidde ik een rustig, vrij en comfortabel leven. Ik had geld, en daarmee de tijd en de luxe om mijn interesses te volgen.

Na mijn studie geschiedenis volgde ik een korte postacademische cursus in parapsychologie en anomalistisch onderzoek, met een bijzondere focus op zogenoemde ‘spooklocaties’. Voor mij was dat geen vreemde keuze, geen tegenstelling tussen wetenschap en bijgeloof. Waar geschiedenis zich bezighoudt met bewezen feiten, richtte deze cursus zich vooral op de vraag waarom bepaalde plaatsen als ‘behekst’ of ‘bezeten’ worden ervaren en welke rol zulke verhalen spelen binnen een gemeenschap. Wat kunnen ze ons vertellen over de angsten, overtuigingen en het wereldbeeld van de mensen die zulke verhalen doorvertellen?

Ik vond die benadering bijzonder interessant. Spookhuizen waren

voor mij dan ook geen plekken van angst of bijgeloof. In mijn beleving waren het eerder een soort toegangspoorten tot het collectieve geheugen van een gemeenschap. Ze vertellen iets over hoe samenlevingen omgaan met verlies, schuld en onzekerheid. Elke legende, elk verhaal over een spookverschijning of een vervloekt huis functioneert in zekere zin als een ritueel van beheersing. Op die manier proberen mensen hun diepste angsten en schuldgevoelens hanteerbaar te maken.

Dus begon ik zogenoemde spooklocaties te bezoeken. Donkere wouden in Roemenië, kastelen in Schotland, verlaten sanatoria in Duitsland en een vergeten mijnwerkersdorp in Pennsylvania. Ik wilde begrijpen waarom mensen op zulke plekken voelden wat ze voelden. Wat het was dat zulke verhalen had voortgebracht.

Eens sliep ik in een herberg waar het zou spoken in één specifieke kamer. De waard vertelde mij in volle overtuiging over stemmen in de nacht. Over deuren die vanzelf openzwaaiden en over gasten die halsoverkop vertrokken waren. Maar die nacht bleef het stil. Geen klagelijke stemmen of andere vreemde geluiden. Ook geen plotse linge koude plekken of onverklaarbare lichten. Alleen het monotone druppelen van een lekkende kraan. Het bleef, net als alle andere keren, bij sfeervolle stiltes en plaatselijke folklore.

Dat stelde me niet teleur. Ik verwachtte helemaal niet dat ik geesten zou vinden. Mijn mening was dat geesten en spoken niet bestonden. Ik voelde dus ook geen behoefte om iets te *vinden*. Ik wilde begrijpen, niet geloven. Want ik vond het prachtig en fascinerend hoe mensen generaties lang hetzelfde verhaal konden doorvertellen.